

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 15 september 2008
(OR. en)**

**Interinstitutionellt ärende:
2004/0209 (COD)**

**10597/2/08
REV 2**

**SOC 359
SAN 123
TRANS 201
MAR 83
CODEC 763**

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: GEMENSAM STÅNDPUNKT antagen av rådet den 15 september 2008
inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring
av direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden

---

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/.../EG

av den

om ändring av direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 137.2,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget³, och

---

¹ EUT C 267, 27.10.2005, s. 16.

² EUT C 231, 20.9.2005, s. 69.

³ Europaparlamentets yttrande av den 11 maj 2005 (EUT C 92 E, 20.4.2006, s. 292), rådets gemensamma ståndpunkt av den ...

av följande skäl:

- (1) I artikel 137 i fördraget föreskrivs att gemenskapen ska understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet för att förbättra arbetsmiljön för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet. I direktiv som antas på grundval av denna artikel bör sådana administrativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas som skulle motverka tillkomsten och utvecklingen av små och medelstora företag.
- (2) I direktiv 2003/88/EG¹ fastställs minimivillkor för hälsa och säkerhet när det gäller arbetstidens förläggning, vilka är tillämpliga på bland annat dygnsvila, raster, veckovila, begränsning av veckoarbetstiden, årlig semester, samt på vissa aspekter av nattarbete, skiftarbete och arbetsrytm.
- (3) Enligt artikel 19 tredje stycket och artikel 22.1 andra stycket i direktiv 2003/88/EG ska dessa artiklar granskas på nytt före den 23 november 2003.
- (4) Mer än tio år efter antagandet av rådets direktiv 93/104/EG av den 23 november 1993², det första direktivet om arbetstidens förläggning, har det visat sig nödvändigt att bättre beakta såväl arbetsgivarnas som arbetstagarnas ändrade förhållanden och krav och att skapa möjligheter att uppfylla de mål för tillväxt och sysselsättning som Europeiska rådet fastställde den 22–23 mars 2005 inom ramen för Lissabonstrategin.

---

¹ EUT L 299, 18.11.2003, s. 9.

² EGT L 307, 13.12.1993, s. 1. Direktivet upphävt genom direktiv 2003/88/EG.

- (5) Möjligheten att kombinera arbete och familjeliv är också en central förutsättning för att uppnå de mål som Europeiska unionen satt upp för sig i Lissabonstrategin, bland annat för att öka kvinnors förvärvsfrekvens. Detta torde inte bara skapa en mer tillfredsställande arbetsmiljö utan även möjliggöra en bättre anpassning till arbetstagarnas behov, särskilt de arbetstagare som har ett familjeansvar. Flera av ändringarna i detta direktiv syftar till att göra det lättare att kombinera arbete och familjeliv.
- (6) I detta sammanhang är det medlemsstaternas ansvar att uppmana arbetsmarknadens parter att på lämplig nivå ingå avtal som syftar till att förbättra möjligheterna att kombinera arbete och familjeliv.
- (7) Det finns ett behov av att förbättra skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet och medge större flexibilitet i arbetstidens förläggning, bland annat när det gäller jourtid och i synnerhet inaktiv del av jourtid, samt finna en ny avvägning mellan dels behovet av att kunna kombinera arbete och familjeliv, dels behovet av en flexiblare arbetstidsförläggning.
- (8) Arbetstagare bör ges kompensationsledighet när förhållandena inte medger viloperioder. Medlemsstaterna bör ha ansvar för att fastställa längden på den rimliga tid inom vilken arbetstagare ges motsvarande kompensationsledighet med beaktande av behovet att säkerställa de berörda arbetstagarnas hälsa och säkerhet samt proportionalitetsprincipen.

- (9) Bestämmelserna om beräkningsperioden för den maximala veckoarbetstiden bör också ses över i syfte att anpassa dem till företagens och arbetstagarnas behov, under förutsättning att skydd för arbetstagarnas hälsa och säkerhet garanteras.
- (10) I de fall då anställningsavtalet varar mindre än ett år bör beräkningsperioden inte överskrida anställningsavtalets längd.
- (11) Erfarenheterna av tillämpningen av artikel 22.1 i direktiv 2003/88/EG visar att ett rent individuellt beslut om att artikel 6 i direktivet inte ska tillämpas kan medföra problem när det gäller skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet och även när det gäller arbetstagarens fria val.
- (12) Den möjlighet som ges i artikel 22.1 är en avvikelse från principen om en längsta genomsnittlig veckoarbetstid på 48 timmar under en beräkningsperiod. Den är avhängig av ett effektivt skydd för arbetstagarnas hälsa och säkerhet, och av den berörda arbetstagarens uttryckliga, fria och informerade samtycke. Användningen av denna möjlighet måste vara avhängig av vederbörliga garantier för att dessa villkor uppfylls och av noggrann övervakning.
- (13) Innan den möjlighet som ges i artikel 22.1 tillämpas bör hänsyn tas till om inte den längsta beräkningsperioden eller andra flexibilitetsbestämmelser i direktiv 2003/88/EG garanterar den nödvändiga flexibiliteten.
- (14) För att undvika risker för arbetstagarnas hälsa och säkerhet är det inte möjligt att i en medlemsstat kumulativt använda både den flexibla beräkningsmetoden enligt artikel 19 första stycket b och möjligheten enligt artikel 22.1.

- (15) I enlighet med artikel 138.2 i fördraget har kommissionen samrått med arbetsmarknadens parter på gemenskapsnivå om den möjliga inriktningen av gemenskapsåtgärder på detta område.
- (16) Efter detta samråd fann kommissionen att gemenskapsåtgärder var tillrädliga och samrådde vidare med arbetsmarknadens parter om innehållet i det planerade förslaget, i enlighet med artikel 138.3 i fördraget.
- (17) Efter denna andra fas av samrådet meddelade arbetsmarknadens parter på gemenskapsnivå inte kommissionen att de önskade inleda det förfarande som kan leda till ingående av avtal i enlighet med artikel 139 i fördraget.
- (18) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att modernisera gemenskapslagstiftningen om arbetstidens förläggning, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (19) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna¹. Särskilt syftar detta direktiv till att garantera en fullständig respekt för rätten till rättvisa arbetsförhållanden i enlighet med artikel 31 i stadgan, i synnerhet punkt 2 i den artikeln, som föreskriver att "Varje arbetstagare har rätt till en begränsning av den maximala arbetstiden samt till dygns- och veckovila och årlig betald semester".

---

¹ EUT C 303, 14.12.2007, s. 1.

- (20) Vid genomförandet av detta direktiv bör den allmänna skyddsnivå som ges arbetstagare avseende hälsa och säkerhet i arbetet bibehållas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 2003/88/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska följande punkter läggas till:

"1a. *jourtid*: all tid då arbetstagaren är skyldig att stå till förfogande på sin arbetsplats för att på arbetsgivarens begäran utföra sina aktiviteter eller uppgifter.

1b. *arbetsplats*: den plats eller de platser där arbetstagaren regelmässigt utför sina aktiviteter eller uppgifter och som fastställs i enlighet med villkoren i det anställningsförhållande eller anställningsavtal som är tillämpligt på arbetstagaren.

1c. *inaktiv del av jourtid*: period då arbetstagaren har jourtid enligt punkt 1a men inte av sin arbetsgivare har anmanats att faktiskt utföra sina aktiviteter eller uppgifter."

2. Följande artiklar ska läggas till:

"Artikel 2a

Jourtid

Den inaktiva delen av jourtid får inte betraktas som arbetstid, om inte annat sägs i nationell lagstiftning eller kollektivavtal eller överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis.

Den inaktiva delen av jourtiden kan beräknas med utgångspunkt i medelvärdet av antalet timmar eller en andel av jourtiden, med beaktande av erfarenheten i den berörda sektorn, enligt kollektivavtal eller överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter eller enligt nationell lagstiftning efter samråd med arbetsmarknadens parter.

Den inaktiva delen av jourtiden får inte tas med i beräkningen av den dygns- eller veckovila som avses i artikel 3 respektive artikel 5 om inte annat föreskrivs

a) i ett kollektivavtal eller ett avtal mellan arbetsmarknadens parter

eller

b) genom nationell lagstiftning efter samråd med arbetsmarknadens parter.

Den tid då arbetstagaren faktiskt utför sina aktiviteter eller uppgifter under jourtiden ska alltid betraktas som arbetstid.

Artikel 2b

Möjligheten att kombinera arbete och familjeliv

Medlemsstaterna ska uppmuntra arbetsmarknadens parter på lämplig nivå, utan att inkräkta på deras oberoende, att ingå avtal om förbättrade möjligheter att kombinera arbetsliv och familjeliv.

Utan att det påverkar Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen* och i samråd med arbetsmarknadens parter ska medlemsstaterna säkerställa att arbetsgivare informerar arbetstagare i tid om viktigare ändringar av deras arbetsscheman och förläggningen av deras arbetstid.

Med beaktande av arbetstagares behov av flexibilitet i sina arbetstider och arbetsscheman ska medlemsstaterna i enlighet med nationell praxis även uppmuntra arbetsgivare att behandla önskemål om ändring av sådana arbetstider och arbetsscheman, om inte annat följer av företagets behov liksom av såväl arbetsgivares som arbetstagares behov av flexibilitet.

---

* EGT L 80, 23.3.2002, s. 29."

3. Artikel 17 ska ändras på följande sätt:

- a) I punkt 1 ska orden "från artiklarna 3–6, 8 och 16" ersättas med orden "från artiklarna 3–6, artikel 8 samt artikel 16 a och c".
- b) I punkt 2 ska orden "under förutsättning att de berörda arbetstagarna ges motsvarande kompensationsledighet" ersättas med orden "under förutsättning att de berörda arbetstagarna ges motsvarande kompensationsledighet inom rimlig tid i enlighet med nationell lagstiftning eller kollektivavtal eller överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter".
- c) I punkt 3 första meningen ska orden "från artiklarna 3, 4, 5, 8 och 16" ersättas med orden "från artiklarna 3, 4, 5 och 8 samt artikel 16 a och c".
- d) Punkt 5 ska ändras på följande sätt:
  - i) Första stycket ska ersättas med följande:

"5. I enlighet med punkt 2 i denna artikel får avvikelser från artikel 6 göras när det gäller läkare under utbildning, i enlighet med bestämmelserna i andra till sjätte styckena i denna punkt."
  - ii) Sista stycket ska utgå.

4. I artikel 18 tredje stycket ska orden "på villkor att motsvarande kompensationsledighet beviljas de berörda arbetstagarna" ersättas med orden "på villkor att motsvarande kompensationsledighet beviljas de berörda arbetstagarna inom rimlig tid i enlighet med nationell lagstiftning eller kollektivavtal eller överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter".

5. Artikel 19 ska ersättas med följande:

"Artikel 19

Begränsningar av undantag från beräkningsperioder

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 22a. b ska medlemsstaterna genom undantag från artikel 16 b, under iakttagande av de allmänna principerna om skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet, ha möjlighet att på objektiva grunder eller av tekniska skäl, eller av skäl som har att göra med arbetets organisation tillåta beräkningsperioder avseende den maximala veckoarbetstiden på högst tolv månader

a) enligt kollektivavtal eller överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter i enlighet med artikel 18,

eller

b) enligt lag eller annan förordning efter samråd på lämplig nivå med arbetsmarknadens parter.

När medlemsstaterna använder sig av möjligheten enligt första stycket led b ska de säkerställa att arbetsgivarna fullgör sina skyldigheter enligt avsnitt II i direktiv 89/391/EEG."

6. Artikel 22 ska ändras på följande sätt:

"Artikel 22

Övriga bestämmelser

1. Även om den allmänna principen ska vara att veckoarbetstiden i Europeiska unionen är begränsad till högst 48 timmar och att det i praktiken ska vara ett undantag att arbetstagare i unionen arbetar längre, får medlemsstaterna besluta att inte tillämpa artikel 6 under förutsättning att de vidtar de åtgärder som krävs för att garantera ett effektivt skydd av arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Tillämpningen av denna möjlighet ska dock vara uttryckligen angiven i ett kollektivavtal eller ett avtal mellan arbetsmarknadens parter på relevant nivå eller, efter det att man på relevant nivå samrått med arbetsmarknadens parter, i nationell lagstiftning.
2. Under alla omständigheter ska de medlemsstater som använder denna möjlighet vidta de åtgärder som behövs för att se till att följande gäller:
  - a) Ingen arbetsgivare kräver att en arbetstagare arbetar mer än 48 timmar under en period om sju dagar, beräknad som ett genomsnitt för den beräkningsperiod som avses i artikel 16 b, såvida han inte först har fått arbetstagarens skriftliga medgivande till utförande av sådant arbete. Ett sådant avtal får inte vara giltigt i mer än ett år men ska kunna förlängas.

- b) Ingen arbetstagare får behandlas ofördelaktigt av sin arbetsgivare för att han eller hon inte är beredd att ge sitt medgivande till att utföra sådant arbete eller av något skäl återtar sitt medgivande.
- c) Ett medgivande som ges:
  - i) när det enskilda anställningsavtalet ingås, eller
  - ii) under de första fyra veckorna av anställningsförhållandet, ska vara ogiltigt.
- d) Ingen arbetstagare som har gett sitt medgivande enligt denna artikel får under en period om sju dagar arbeta mer än
  - i) 60 timmar, beräknat som ett genomsnitt över en period om tre månader, om inte annat föreskrivs i ett kollektivavtal eller ett avtal mellan arbetsmarknadens parter, eller
  - ii) 65 timmar, beräknat som ett genomsnitt över en period om tre månader, om kollektivavtal saknas och då den inaktiva delen av jourtid betraktas som arbetstid i enlighet med artikel 2a.
- e) Alla arbetstagare ska under de första sex månaderna efter det att avtalet ingåtts eller under den provanställning som anges i avtalet och fram till högst tre månader efter dess avslutande, beroende på vilken period som är längst, ha rätt att med omedelbar verkan återta sitt medgivande att utföra sådant arbete genom att i tid skriftligen informera sin arbetsgivare om detta. Därefter får arbetsgivaren begära att arbetstagaren lämnar in en skriftlig förhandsanmälan , dock högst två månader i förväg.

- f) Arbetsgivaren för aktuella noteringar om alla arbetstagare som utför sådant arbete samt noteringar som är tillräckliga för att fastställa att bestämmelserna i detta direktiv följs.
- g) Noteringarna ställs till de behöriga myndigheternas förfogande som – av skäl som rör arbetstagarnas hälsa och/eller säkerhet – kan förbjuda eller begränsa möjligheten att överskrida den maximala veckoarbetstiden.
- h) Arbetsgivaren ger på begäran de behöriga myndigheterna information om fall då arbetstagare har gått med på att arbeta mer än 48 timmar under en period om sju dagar, beräknad som ett genomsnitt under den beräkningsperiod som avses i artikel 16 b samt noteringar som är tillräckliga för att fastställa att bestämmelserna i detta direktiv följs.

3. Förutsatt att de allmänna principerna om skyddet för arbetstagarnas hälsa och säkerhet iakttas ska, då en arbetstagare som är anställd av samma arbetsgivare under en period eller perioder som inte överstiger tio veckor totalt under en period av tolv månader, punkt 2 c ii och 2 d inte tillämpas."

7. Följande artikel ska läggas till:

"Artikel 22a

Särskilda bestämmelser

Om en medlemsstat använder den möjlighet som anges i artikel 22

- a) ska möjligheten i artikel 19 första stycket b inte tillämpas,

- b) får den medlemsstaten genom undantag från artikel 16 b, på objektiva grunder eller av tekniska skäl, eller av skäl som har att göra med arbetets organisation, genom bestämmelser i lagar och andra författningar tillåta beräkningsperioder avseende den maximala veckoarbetstiden på högst sex månader.

Sådana beräkningsperioder ska fastställas med iakttagande av de allmänna principerna om skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet och får inte påverka den beräkningsperiod på tre månader som enligt artikel 22.2 d ska tillämpas på arbetstagare som har ingått ett giltigt bestående avtal enligt artikel 22.2 a."

8. Artikel 24 ska ersättas med följande:

"Artikel 24

Rapportering

1. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som redan antagits eller ska antas inom det område som omfattas av detta direktiv.
2. Medlemsstaterna ska inge en rapport till kommissionen vart femte år om det praktiska genomförandet av detta direktiv med angivande av synpunkter från arbetsmarknadens parter.

Kommissionen ska informera Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor om detta.

3. Vart femte år från och med den 23 november 1996 ska kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén avge en rapport om tillämpningen av detta direktiv med hänsyn till punkterna 1 och 2."

9. Följande artikel ska läggas till:

"Artikel 24a

Utvärderingsrapport

1. Senast den ...* gäller följande:
  - a) De medlemsstater som använder möjligheten enligt artikel 22.1 ska informera kommissionen om skälen till detta, vilken eller vilka branscher som berörs samt om verksamheten och antalet berörda arbetstagare, efter att ha samrått med arbetsmarknadens parter på nationell nivå. Varje medlemsstat ska i rapporten lämna uppgifter om effekterna på arbetstagarnas hälsa och säkerhet med angivande av synpunkter från arbetsmarknadens parter på relevant nivå, och rapporten ska också föreläggas arbetsmarknadens parter på nationell nivå.
  - b) De medlemsstater som använder möjligheten enligt artikel 19 första stycket b ska informera kommissionen om det sätt på vilket de har genomfört denna bestämmelse och om dess effekter på arbetstagarnas hälsa och säkerhet.

---

* EUT: Var vänlig för in datum sex år efter den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft.

2. Senast den ...^{*} ska kommissionen, efter att ha samrått med arbetsmarknadens parter på gemenskapsnivå, förelägga Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén en rapport om
  - a) användningen av möjligheten enligt artikel 22.1 och skälen till detta, samt
  - b) andra faktorer som kan bidra till långa arbetstider, t.ex. användningen av artikel 19 första stycket b.

Rapporten kan åtföljas av lämpliga förslag till att minska alltför långa arbetstider, inbegripet genom att använda möjligheten enligt artikel 22.1, med hänsyn till hälso- och säkerhetseffekterna för arbetstagare som omfattas av denna möjlighet.

3. Rådet ska på grundval av den rapport som avses i punkt 2 utvärdera användningen av möjligheterna i detta direktiv, närmare bestämt de som fastställs i artikel 19 första stycket b och artikel 22.1.

Med beaktande av denna utvärdering får kommissionen senast den ...^{**} i förekommande fall för Europaparlamentet och rådet lägga fram ett förslag till ändring av direktivet, inbegripet den möjlighet som föreskrivs i artikel 22.1."

---

* EUT: Var vänlig för in datum sju år efter den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft.

** EUT: Var vänlig för in datum åtta år efter den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft.

Artikel 2

Medlemsstaterna ska fastställa vilka bestämmelser om påföljder som är tillämpliga vid överträdelse av nationella bestämmelser om genomförande av detta direktiv, och de ska vidta alla åtgärder som krävs för att säkerställa att de tillämpas. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska anmäla dessa bestämmelser till kommissionen senast den ...*, och alla senare ändringar av dessa bestämmelser så snart som möjligt. De ska särskilt se till att arbetstagarna och/eller deras representanter förfogar över adekvata förfaranden för verkställandet av de skyldigheter som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den ...**, eller säkerställa att arbetsmarknadens parter inför nödvändiga bestämmelser genom avtal, varvid medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som behövs så att de alltid kan garantera att de mål som föreskrivs i detta direktiv har uppnåtts. De ska omedelbart underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

---

* EUT: Var vänlig för in datum tre år efter den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft.

** EUT: Var vänlig för in datum tre år efter den tidpunkt då detta direktiv träder i kraft.

Artikel 4

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 5

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

På rådets vägnar

Ordförande
